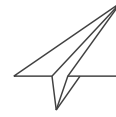

Bilag til mødet den 14. december 2021 i
Folketingets Uddannelses- og forskningsudvalg

Bliv opdateret
VIA University College

Til: Folketingets Uddannelses- og forskningsudvalg

Sendt til

- Udvalgssekretær Kirsten Hermansen
- Uddannelses- og forskningsminister Jesper Petersen

Dato: 2. december 2021
J.nr.: U0001-7-6-7-21
Ref.: JRJ

Kære udvalgsmedlemmer

I tilknytning til udvalgets behandling af ansøgning om en privat læreruddannelse i Herning og *B111 Forslag til folketingsbeslutning om etablering af en privat læreruddannelse* ønsker Professionshøjskolen VIA University College (VIA), som i henhold til professionshøjskoleloven har uddannelsesforpligtigelsen i Region Midtjylland, hermed at gøre opmærksom på de fatale konsekvenser, det vil have at oprette et privat læreruddannelsesudbud i den midt- og vestlige del af regionen.

Helt kort er det vores budskab, at hvis, der – mod alle advarsler – alligevel viser sig et principielt og brændende politisk ønske om at oprette et privat udbud af en læreruddannelse i Danmark, er Midt- og Vestjylland det værst tænkelige sted at placere et udbud, idet rekrutteringsgrundlaget i forvejen er meget tyndt, og da VIA siden sin tilblivelse har kæmpet for at opretholde faglig og økonomisk bæredygtighed i bl.a. læreruddannelsesuddbuddene uden for Aarhus. Der er allerede tomme læreruddannelsespladser i Nr. Nisum, Skive og Silkeborg. Forslagsstillerne bag den private læreruddannelse forestiller sig, at studerende fra hele Danmark søger og optages. Al erfaring med uddannelse viser imidlertid, at lokale unge udgør en væsentlig del af søgningen. Et yderligere læreruddannelsesudbud vil derfor kannibalisere de eksisterende udbud og medføre lukning af disse.

Hvis der er et politisk flertal for at gennemføre eksperimentet, vil et sådant tiltag bedre kunne stå sin prøve i storbyer som København og Aarhus, hvor der er et rekrutteringsgrundlag.

Herunder følger en uddybning af de fatale konsekvenser, der er ved et nyt privat læreruddannelsesudbud i Midt- og Vestjylland.

1. Udfordringerne ved den demografiske udvikling med faldende ungdomsårgange bliver forstærket ved et nyt udbud i Herning.

VIA havde i studieåret 2019/2020 et dimensioneringsloft på læreruddannelsen på 1093, og heraf blev kun 785 studiepladser brugt i studieåret 2019/2020. Dertil kommer, at VIAs uddannelsesstation i Randers ikke blev oprettet i efteråret 2020 pga. for lav søgning.

Udfordringerne understreges af den viden, vi allerede har om de unges søgemønstre:

Antal i tabellen nedenfor viser bopælskommune for de optagne på VIAs læreruddannelse på læreruddannelsens udbudsadresser beliggende i Skive kommune og Nørre Nisum i Lemvig kommune i perioden 1. oktober 2018 til 30. september 2019.

Tabel for 2019: Bopælskommune for studerende seks måneder før tilgang til VIAs udbud af læreruddannelsen i Skive og Lemvig kommune

<i>Datakilde: UFM's datavarehus (kuben ElevBasis)</i>	Tilgang 1.10.18 - 30.9.19
Midtjylland	127
Holstebro	22
Skive	22
Viborg	21
Randers	15
Herning	9
Aarhus	9
Struer	8
Lemvig	6
Ringkøbing-Skjern	5
Andre kommuner i regionen	10
Nordjylland	16
Thisted	6
Morsø	5
Andre kommuner i regionen	5
Andre regioner	Under 5
I alt	147

Tilgang på uddannelsesstationer (Randers og Holstebro) og net-udbud indberettes på Nørre Nisum (Lemvig Kommune), hvorfor disse udbud er inkluderet i tallene – og de kan ikke udskilles.

2. Der er allerede ledige læreruddannelsespladser i Midt- og Vestjylland

Placeringen i Herning udfordrer i urimelig grad de eksisterende læreruddannelser i Nr. Nisum, Skive og Silkeborg. VIA har som den eneste professionshøjskole bevaret mindre og i en snæver økonomisk forstand urentable læreruddannelsessteder og opretholdt disse af hensyn til forsyningsforpligtelsen i det midt- og vestjyske område.

I dag er der allerede 315 tomme pladser på disse tre udbudssteder i Midt- og Vestjylland.

Udbudssted	Dimensionering i alt 1093 pladser i VIA	Optag inkl. efter- optag	Tomme pladser 315 tomme pladser i VIA	Kapacitets- udnyttelse
Nr. Nisum og Holstebro	190	68	122	35,79 %
Skive	158	41	117	25,95 %
Silkeborg	240	164 (inkl. feb.optag 22)	76	68,33 %
Aarhus	505	505	0	100 %

Der er således ikke brug for endnu en læreruddannelse i Midt- og Vestjylland og en urimelig konkurrence ift. de mere lempelige vilkår, en sådan er stillet i udsigt. Hertil kommer kravet om yderligere udflytning af studiepladser fra Aarhus, som er beskrevet i det efterfølgende afsnit.

Som det fremgår af ovenstående, er der allerede nu små studenteroptag på læreruddannelserne i Skive og Nr. Nisum, især i betragtning af læreruddannelsens komplekse opbygning. Det er vores vurdering, at selv en beskedent yderligere nedgang forårsaget af etablering af en privat læreruddannelse i Herning vil medføre en situation, hvor kvaliteten af uddannelsen ikke længere kan opretholdes, og optaget på den ene eller begge lokaliteter vil derfor skulle suspenderes, sandsynligvis allerede fra første år med udbud af den private læreruddannelse.

3. Arbejdet med eksekvering af den brede politiske aftale om udflytning af uddannelser fra Aarhus

I skrivende stund er VIA i gang med at eksekvere på den brede politiske aftale om rammerne for *Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark*, og vi skal senest den 12. januar 2022 aflevere vores institutionsplan, der beskriver, hvordan vi i vores region vil flytte uddannelser fra Aarhus til mindre byer og etablere nye uddannelsesudbud uden for Aarhus.

For en professionshøjskole er denne opgave tredelt:

1.	2.	3.
De fire store velfærds-uddannelser	Udflytning fra Aarhus	Øvrige tiltag
60 pct. uddannelsespladser uden for Aarhus (udflytte 150 – 200)	Flytte/reducere øvrige pladser i Aarhus med op til 10 pct. (134 pladser) – dvs. maks. 1206 pladser i 2030	Eventuelle øvrige tiltag (eksempelvis nye uddannelsesaktiviteter, udbudssteder, øvrige aktiviteter/tiltag) herunder tiltag på uddannelsesområder, der lukker mange engelsksprogede pladser
220 nye studiepladser uden for Aarhus		

En ny privat læreruddannelse i Herning (og endda med mere lempelige rammer og vilkår) udhuler mulighederne for, at VIA kan lykkes med at indfri de brede politiske udflytningsambitioner i Region Midtjylland.

4. Vanskeligere kår og ulig konkurrence i arbejdet med nytænkning af læreruddannelsen i Region Midtjylland, når et eksperiment får frie rammer og mere lempelige vilkår for sit virke.

Uanset geografisk placering af en privat læreruddannelse, er det et problem, hvis den etableres uden akkreditering og uden at skulle leve op til den til enhver tid gældende bekendtgørelse for læreruddannelsen. Vi forstår af forslaget til den private læreruddannelse, at det tænkes at give samme eksamensbevis som den professionsbachelor til lærer, der udbydes på professionshøjskolerne.

Enten skal den private uddannelse både prækvalificeres og akkrediteres og dermed give samme eksamensbevis som den ordinære læreruddannelse eller alternativt etableres som læreruddannelse på samme præmisser som den frie Læreruddannelse i Ollerup.

Regeringen bad i efteråret 2020 en udviklingsgruppe komme med forslag til, hvordan fremtidens lærere skal uddannes. Nu ligger anbefalingerne til en nytænkt læreruddannelse klar.

Det er VIAs opfordring, at de politiske kræfter i stedet for at eksperimentere med konsekvenser for eksisterende læreruddannelsesudbud i Midt- og Vestjylland samler sig om at sikre bedre rammer for læreruddannelsen som anbefalet af udviklingsgruppen i følgende fem temaer:

- En mere ambitiøs og fagligt krævende læreruddannelse.
- En styrket praktik og en mere øvelsesbaseret undervisning, som styrker sammenhængen med folkeskolen.
- Øget fokus på dannelse i læreruddannelsen, så de studerende formes til at varetage alle de opgaver, man har som lærer i folkeskolen.
- En uddannelse med tydelig progression og sammenhæng, der sikrer flere dygtige lærere.
- Færre og andre typer mål, så der kommer friere rammer for lokalt engagement og udvikling af forskellige profiler.

5. VIA ønsker at iværksætte en nyudviklet profilering af læreruddannelsen i Nr. Nissum

VIA's læreruddannelse har gennem nogle år afprøvet et valgmodul vedr. efterskoleliv. På baggrund af de gode erfaringer herfra har der det seneste år været et arbejde i gang vedr. en helt ny profilering af læreruddannelsen med højskolepræg, hvor arbejdet med fællesskaber, kultur m.m. får plads og som naturligvis vil kunne bruges i folkeskoler, friskoler og har noget særligt at tilbyde i forhold til efterskoler, hvor det primært er udskolingsfagene, som udbydes.

VIA forventer, at denne særlige profilering af læreruddannelsen vil blive udbudt med studiestart fra sommeren 2022, og hensigten er at målrette markedsføringen, så VIA kan tiltrække studerende fra hele landet.

Denne uddannelse vil også give ret til at undervise i folkeskolen.

Det særlige for denne uddannelse ift. efterskolen handler dels om, hvordan uddannelsen tilrettelægges (mere samarbejde med de omkringliggende efterskoler), dels om aktiviteter uden for undervisningen og dels om, at de studerende skal bo på uddannelsesstedet i Nr. Nissum, hvor der er et kollegium helt tæt på, der er ejet af kommunen. Studerende vil med denne nye uddannelse kunne tage en hel læreruddannelse (4 år) eller delelementer svarende til 1 år med bopæl på uddannelsesstedet. Med denne uddannelse er der også lagt op til et tættere samarbejde med kostskole HF'en, som er et andet uddannelsesstilbud på vores matrikel i Nr. Nissum.

For samfundet vil et efterskolerettet læreruddannelsesudbud i VIA på det historiske uddannelsessted i Nr. Nissum være en mere effektiv investering og ressourceudnyttelse fremfor et nyt privat læreruddannelsesudbud, hvor der med det statslige budget skal findes nye midler til drift og opbygning af et fagligt miljø.

Afslutningsvis vil vi gerne takke for, at VIA har fået foretræde for Uddannelses- og forskningsudvalget på mødet den 14. december 2021, hvor vi ser frem til at uddybe vores synspunkter i sagen.

Med venlig hilsen

Harald Mikkelsen
Rektor

Elsebeth Jensen
Uddannelsesdekan